

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:4004

av **Christina Örnebjär m.fl. (L)**

med anledning av prop. 2017/18:121 Modernare adoptionsregler

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnets rätt att yttra sig i adoptionsutredningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vuxenadoption och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Liberalerna välkomnar i stort förslagen i propositionen, som innebär en modernisering av adoptionsreglerna och en anpassning till att familjer ser olika ut. Propositionen innebär också att flera förslag från Liberalerna nu förverkligas, t.ex. att sambor ska kunna adoptera gemensamt.

Det finns dock även brister i regeringens förslag. Den viktigaste bristen är att barnets rätt att yttra sig över en adoption inte säkerställs tillräckligt väl.

I barnkonventionen uttrycks principen om barnets rätt till delaktighet. Det barn som är i stånd att bilda egna åsikter har enligt artikel 12 i konventionen rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid åsikterna ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. För detta ändamål ska barnet beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare, i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet.

Regeringens förslag innebär en lagreglering av barnets rätt att ”få information” och rätten att ”ges möjlighet att framföra sina åsikter” i frågor som rör adoptionen. Därmed förtydligas och skärps barns rätt att komma till tals i adoptionsutredningen, men väl i domstol är det bara den sökande och barnets föräldrar som ska ges tillfälle att yttra sig. Detta är otillfredsställande. För att svensk lag ska garantera barnets rätt att komma till tals genom hela adoptionsprocessen måste även barnet ges rätt att, om det så önskar, yttra sig inför den domstol som har att fatta beslut om adoptionen.

Mot detta kan invändas att det lär vara mycket sällan som en sådan bestämmelse kommer till användning. Det är inget hållbart argument. Det barn som har en stark önskan att själv framföra sin åsikt inför domstolen i en så livsavgörande fråga som en adoption måste ges rätt att göra det.

Otvivelaktigt är det en särskilt påfrestande situation för en person under 18 år att framträda inför domstol, men det är i så fall något som talar för ett regelverk som gör att barnet kan göra detta under trygga förhållanden, inte ett skäl för att hindra barnet från att alls göra det. När exempelvis personer under 18 år hörs som vittnen under rättegång finns väl utarbetade riktlinjer för hur detta kan genomföras. Det är i sammanhanget inte oväsentligt att den som har fyllt 15 år själv avgör om han eller hon ska vittna.

I likhet med remissinstanser som Rädda Barnen anser vi alltså att lagförslaget behöver omarbetas så att barnets rätt att själv få yttra sig om adoptionen stärks och att den rätten garanteras genom hela adoptionsprocessen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Propositionen innebär vidare att det i lagen införs särskilda regleringar kring vuxenadoption, vilket är positivt. Dock finns det anledning att göra fortsatta överväganden kring regelverket för den som själv i vuxen ålder ansöker om att bli adopterad av någon annan.

En vanlig situation vid vuxenadoption är att en person som vuxit upp som familjehemsplacerad senare i livet vill bli adopterad av sina familjehemsföräldrar. Det blir ett sätt att få juridisk bekräftelse på det som man betraktar som sin verkliga familj.

Om en tidigare familjehemsförälder längre fram i livet går in i en ny relation blir det dock bara tillåtet med vuxenadoption om båda personerna adopterar. Det kan dock framstå som främmande för den som ansöker om vuxenadoption, eftersom hen inte har vuxit upp med familjehemsföräldrarnas nya partner. De känslomässiga banden existerar inte på samma sätt. Vi anser att regeln om att personer i parrelationer bara får adoptera gemensamt inte nödvändigtvis är lika motiverad när det gäller vuxenadoption. Det bör övervägas om det i särskilda fall ska vara möjligt för en vuxen att ansöka om att bli adopterad av enbart den ena personen i en parrelation, förutsatt att personens partner ger sitt medgivande.

Christina Örnebjär (L)

Robert Hannah (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Maria Weimer (L)